

**Міністерство освіти і науки України
Західноукраїнський національний університет
Юридичний факультет**

Кафедра адміністративного права та судочинства

КУРСОВА РОБОТА

з дисципліни: «Актуальні питання адміністративного права та процесу»

**на тему: «Адміністративно-правовий статус та повноваження
центральных органів виконавчої влади»**

Студентки групи: ПРМ-13

Олещук Олесі Ігорівни

Керівник: к.ю.н., доц. **Вербіцька М.В.**

Національна шкала _____

Кількість балів: _____ Оцінка: ECTS__

Члени комісії _____

(підпис) (прізвище та ініціали)

Тернопіль - 2024

ЗМІСТ

ВСТУП	3
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИКО-ПРАВОВІ ЗАСАДИ АДМІНІСТРАТИВНО-ПРАВОВОГО СТАТУСУ ЦЕНТРАЛЬНИХ ОРГАНІВ ВИКОНАВЧОЇ ВЛАДИ	5
1.1. Поняття «центральні органи виконавчої влади»	5
1.2. Нормативно-правові основи діяльності центральних органів виконавчої влади	7
РОЗДІЛ 2. СИСТЕМА ЦЕНТРАЛЬНИХ ОРГАНІВ ВИКОНАВЧОЇ ВЛАДИ: ЗАВДАННЯ, ПОВНОВАЖЕННЯ, ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ.....	10
2.1. Адміністративно-правовий статус міністерств як центральних органів виконавчої влади.....	10
2.2. Центральні органи виконавчої влади зі спеціальним статусом	14
2.3. Служба як вид центрального органу виконавчої влади.....	18
2.4. Центральні органи виконавчої влади, утворені як інспекції.....	23
ВИСНОВОК.....	27
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ.....	30

ВСТУП

Актуальність дослідження адміністративно-правового статусу та повноваження центральних органів виконавчої влади полягає в потребі розуміння та оптимізації роботи центральних органів виконавчої влади, які відіграють ключову роль у здійсненні державного управління та реалізації державної політики у різних сферах. Сучасний розвиток держави та суспільства, глобалізаційні процеси, інтеграція України до міжнародних структур потребують адаптації адміністративного апарату до нових викликів і умов.

Оновлення правового регулювання діяльності центральних органів, визначення їхнього місця у системі державного управління, а також кларифікація повноважень є необхідними для підвищення ефективності управлінських процесів. Також це сприяє використанню більш вдосконалених підходів до адміністрування, що враховують кращий міжнародний досвід та тенденції розвитку публічного управління.

Зважаючи на необхідність відповідності адміністративно-правового статусу центральних органів виконавчої влади викликам сучасності, а також потребу в оптимізації їхніх функцій для підвищення ефективності виконання завдань держави, тема дослідження стає особливо актуальною та своєчасною.

Теоретична основа дослідження. У різні періоди суспільного розвитку деякі аспекти діяльності центральних органів виконавчої влади (далі - ЦОВВ) привертали увагу науковців. Серед дослідників, які займалися цією темою, були В. Б. Авер'янов, О. М. Бандурка, Д. М. Бахрах, Ю. П. Битяк, В. Д. Гавловський, І. П. Голосніченко, Є. В. Додін, Р. А. Калюжний, А. Т. Комзюк, М. В. Лошицький, В. Я. Малиновський, В. П. Петков, В. І. Олефір, В. В. Цветков та інші.

Метою дослідження є аналіз правових основ функціонування центральних органів виконавчої влади в Україні, визначення їхніх основних повноважень, а також оцінка ефективності їх діяльності в контексті сучасних адміністративних вимог та потреб державного управління.

Для досягнення поставленої мети до розгляду пропонуються наступні **завдання:**

- з'ясувати сутність поняття «центральні органи виконавчої влади»;
- проаналізувати нормативно-правові основи діяльності центральних органів виконавчої влади;
- дослідити адміністративно-правовий статус міністерств як центральних органів виконавчої влади;
- охарактеризувати центральні органи виконавчої влади зі спеціальним статусом;
- визначити місце служби як виду центрального органу виконавчої влади;
- дослідити центральні органи виконавчої влади, утворені як інспекції.

Об'єктом дослідження є суспільні відносини, що виникають, еволюціонують та припиняються у процесі виконання центральними органами виконавчої влади своїх завдань і функцій, встановлених законодавством.

Предметом дослідження виступають діючі нормативно-правові акти України, які регулюють діяльність центральних органів виконавчої влади, та практика їхнього застосування. Основу правового регулювання складає розгалужена система нормативних актів, в тому числі Конституція України та Закон України «Про центральні органи виконавчої влади».

Методологія дослідження включає метод від абстрактного до конкретного, що використовувався для загальної характеристики центральних органів виконавчої влади, системно-структурні та системно-функціональні методи для вивчення особливостей правової діяльності цих органів, а також структурно-логічні методи, які допомагали визначати проблемні питання в їх діяльності та напрямки їх удосконалення.

Загальний обсяг роботи становить 34 сторінки, кількість використаних джерел становить 38 посилань.

РОЗДІЛ 1

ТЕОРЕТИКО-ПРАВОВІ ЗАСАДИ АДМІНІСТРАТИВНО-ПРАВОВОГО СТАТУСУ ЦЕНТРАЛЬНИХ ОРГАНІВ ВИКОНАВЧОЇ ВЛАДИ

1.1. Поняття «центральні органи виконавчої влади»

Управлінська діяльність або виконавча діяльність охоплює застосування органами державної влади функцій у різних секторах, включаючи економічний розвиток, культуру, соціальну сферу, охорону здоров'я, зв'язок, безпеку, оборону країни та інші, на основі чинного законодавства. Важливу роль у системі державної влади відіграють органи виконавчої влади, які забезпечують державне управління економікою, культурою та політикою. Кожен з цих органів діє від імені держави, володіє відповідними юридичними повноваженнями та має на меті виконання завдань в рамках виконавчо-розпорядчої діяльності.

Суб'єкти державного управління володіють правами та обов'язками, встановленими адміністративно-правовими нормами, та відповідають за їх виконання. Особливості цих суб'єктів дозволяють їм виступати в ролі носіїв суб'єктивних прав і обов'язків у публічному управлінні [1, с. 239-240].

Центральне завдання виконавчої влади полягає у виконанні державних функцій в інтересах суспільства, що відображає її соціальне призначення і ключову роль у системі державної влади. Ефективність діяльності виконавчої влади визначається її здатністю досягати поставлених цілей і виконувати функції, які були висвітлені Ю. М. Старіловим через аналіз результатів, досягнутих у процесі їх реалізації [2].

Органи виконавчої влади в Україні класифікуються на:

- 1) вищі;

- 2) центральні;
- 3) місцеві;
- 4) спеціальні.

Центральні органи виконавчої влади, які включають Кабінет Міністрів України, міністерства, державні комітети, фонди, характеризуються тим, що їхня діяльність охоплює всю територію країни. Ці органи відповідають за управління певними галузями або здійснюють міжгалузеве функціональне управління. До складу центральних органів входять міністерства, державні служби, а також органи зі спеціальним статусом. Всю діяльність центральних органів координує Кабінет Міністрів України [3, с. 77-78].

В структурі центральних органів виконавчої влади визначаються міністерства та інші центральні установи, включаючи державні агентства, інспекції та органи зі спеціальним статусом. Центральні органи відповідають за збір та аналіз практики застосування законодавства у своїй сфері, розробку змін до законів та внесення пропозицій щодо їх удосконалення до Президента України та Кабінету Міністрів. Вони також уповноважені видавати накази у межах своїх компетенцій, організовувати та контролювати їх виконання на основі чинного законодавства [4, с. 63-65].

Центральний орган виконавчої влади в межах своєї компетенції, наданої державою, уповноважений представляти уряд України у міжнародних організаціях та під час підписання міжнародних договорів за дорученням уряду.

Принципи роботи міністерств та інших центральних органів виконавчої влади включають дотримання верховенства права, захист прав і свобод особи та громадянина, безперервність, законність, відкритість і прозорість, відповідальність, а також забезпечення єдності державної політики. Міністерства керуються принципом єдиноначальності, а інші центральні органи виконавчої влади – також єдиноначальністю, якщо законом не передбачено інше [5, с. 56-59]. Підприємства, установи і організації, які

входять до сфери управління цих органів, не можуть виконувати владні функції, окрім випадків, визначених законом.

Реєстрація міністерства чи іншого центрального органу виконавчої влади як юридичної особи має бути здійснена протягом трьох днів після офіційного призначення керівника за актом Президента України. Керівник органу відповідає за проведення процесу державної реєстрації.

1.2. Нормативно-правові основи діяльності центральних органів виконавчої влади

Досліджуючи правові основи діяльності системи центральних органів виконавчої влади, слід підкреслити, що правову основу цих органів становить складна система законодавчих актів, де ключове місце займає Конституція України. Відповідно до Розділу VI Основного Закону України встановлені організаційно-правові засади діяльності Кабінету Міністрів України та інших центральних органів виконавчої влади.

Стаття 120 Конституції України уточнює, що організація, повноваження та порядок діяльності Кабінету Міністрів України та інших місцевих та центральних органів виконавчої влади визначаються Основним Законом та іншими законами України [6]. Додаткові деталі щодо правових основ організації та функціонування міністерств та інших центральних органів виконавчої влади регламентуються Законом України «Про центральні органи виконавчої влади», прийнятим 17 березня 2011 року [7]. Цей закон визначає структуру, повноваження і порядок діяльності центральних органів, які разом з міністерствами формують систему центральних органів виконавчої влади, що є частиною загальної системи органів виконавчої влади, очолюваної Кабінетом Міністрів України. Міністерства займаються формуванням та реалізацією державної політики в різних сферах, інші центральні органи

виконавчої влади відповідають за конкретні функції в цих сферах. Повноваження цих органів розповсюджуються на всю територію держави [7].

Міністерства та інші центральні органи виконавчої влади керуються Конституцією України, Законом України «Про центральні органи виконавчої влади», іншими законами України, указами Президента України, рішеннями Кабінету Міністрів України, а також іншими нормативно-правовими актами. Положення про міністерства та інші центральні органи затверджує Президент України.

Згідно зі статтею 5 Закону України «Про центральні органи виконавчої влади», детально регламентується порядок створення, реорганізації та ліквідації міністерств та інших центральних органів виконавчої влади. Відповідно до першої частини цієї статті, міністерства та інші центральні органи створюються, реорганізуються та ліквідуються Кабінетом Міністрів України за поданням Прем'єр-міністра України. За законодавством, міністерство визначається як центральний орган виконавчої влади, який формує та реалізує державну політику в одній чи кількох сферах, відповідальність за які покладена на нього Конституцією та законами України [7].

Правові основи структури та роботи інших центральних органів виконавчої влади встановлено у Розділі III Закону України «Про центральні органи виконавчої влади». Стаття 16 цього Закону визначає, що центральні органи виконавчої влади створюються для виконання специфічних завдань у реалізації державної політики, включаючи ролі служб, агенцій, інспекцій. Їхні дії направляються та координуються Кабінетом Міністрів України через відповідні міністерства відповідно до законодавства.

Згідно частини 1 статті 17 того ж Закону, на інші центральні органи виконавчої влади покладено різноманітні обов'язки, серед яких:

- надання адміністративних послуг;
- здійснення державного нагляду (контролю);
- управління об'єктами державної власності;

- подання пропозицій для формування державної політики для розгляду міністрами, які направляють та координують їх діяльність;
- виконання інших завдань, встановлених українськими законами (детальніше у наступному розділі) [7].

Проте, як обґрунтовано зазначає О. Совгіря, однією з основних проблем Закону України «Про центральні органи виконавчої влади» є відсутність правового регулювання центральних органів виконавчої влади зі спеціальним статусом, оскільки перелік центральних органів виконавчої влади у ст. 16 не включає ці органи. Критерії визначення таких органів відсутні в Законі [8].

Отже, обговоривши питання цього розділу, ми прийшли до висновку, що поняття центральних органів виконавчої влади можна охарактеризувати як набір центральних органів влади з законодавчо встановленою структурою та порядком роботи, які під керівництвом Кабінету Міністрів виконують повноваження з організації застосування законів і виконання управлінської діяльності в державі загалом. Слід підкреслити, що через особливості виконавчої влади, нормативно-правовий корпус, що регулює діяльність таких органів, динамічно змінюється. Головними джерелами правового регулювання є Конституція України та Закон України «Про центральні органи виконавчої влади». Проте, ці нормативні документи не встановлюють чітких критеріїв віднесення певного державного органу до категорії центральних органів виконавчої влади із спеціальним статусом, а також не визначають чіткого правового статусу цих органів.

РОЗДІЛ 2

СИСТЕМА ЦЕНТРАЛЬНИХ ОРГАНІВ ВИКОНАВЧОЇ ВЛАДИ: ЗАВДАННЯ, ПОВНОВАЖЕННЯ, ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ

2.1. Адміністративно-правовий статус міністерств як центральних органів виконавчої влади

Закон України «Про центральні органи виконавчої влади» встановлює, що міністерство вважається центральним органом виконавчої влади, відповідальним за формування та здійснення державної політики у певних сферах, визначених Кабінетом Міністрів України, за дорученням Конституції та законів України [7]. Тлумачення терміну «міністерство» є однозначним, а точки зору науковців збігаються із зазначеним визначенням.

У своїй роботі міністерства спираються на нормативні акти як загального, так і спеціального характеру. Загальні нормативні акти включають ті, що регулюють роботу всіх центральних органів виконавчої влади, такі як Конституція України [6], Закон України «Про центральні органи виконавчої влади» [7], Кодекс адміністративного судочинства [9]. Спеціальні акти стосуються конкретно діяльності міністерств як центральних органів влади, включаючи, наприклад, постанови Кабінету Міністрів України, які затверджують положення про різні міністерства, такі як Міністерство юстиції, Міністерство освіти і науки, Міністерство оборони, Міністерство фінансів, Міністерство культури та інші.

Ключовими структурними аспектами адміністративно-правового статусу міністерств є їхня мета та завдання. Мета міністерств полягає у забезпеченні публічного адміністрування у відповідних сферах, де вони мають спеціальні повноваження. Наприклад, Міністерство фінансів України спрямоване на формування та реалізацію державної фінансової, бюджетної та

боргової політики, а також політики в сфері міжбюджетних відносин, місцевих бюджетів, державного пробірної контролю, бухгалтерського обліку і аудиту [10]; Міністерство культури України фокусується на формуванні та реалізації державної політики у галузях культури та мистецтв, охорони культурної спадщини, музейної справи, контролі за вивезенням та ввезенням культурних цінностей, державної мовної політики, а також у сфері кінематографії, відновлення національної пам'яті, міжнаціональних відносин, релігії та захисту прав національних меншин [11].

Завдання міністерств, як органів, що формують і реалізують державну політику в одній чи кількох сферах, визначені на законодавчому рівні та мають на меті конкретизувати цілі їхньої діяльності. Закон України «Про центральні органи виконавчої влади» [7] встановлює основні завдання міністерств: забезпечення нормативно-правового регулювання, визначення пріоритетів розвитку, інформування громадськості, надання роз'яснень щодо державної політики, узагальнення практики застосування законодавства, розроблення пропозицій щодо вдосконалення законодавства, подання проектів законодавчих та інших актів на розгляд Президенту та Кабінету Міністрів України, забезпечення проведення соціального діалогу на галузевому рівні та інше.

Міністерства мають повноваження залучати вчених і спеціалістів, а також співробітників центральних та місцевих органів виконавчої влади для виконання специфічних завдань чи дослідження окремих питань, включаючи договірну основу. Вони також можуть збирати інформацію, документи та матеріали від державних і місцевих органів, підприємств та організацій усіх форм власності, проводити наради, формувати комісії і робочі групи, а також користуватися відповідними базами даних [7].

Задля якісного виконання поставлених завдань, що має велике суспільне значення, кожне міністерство піддається контролю. Для цього була розроблена спеціальна методика, яка дозволяє оцінювати ефективність роботи органів виконавчої влади у відповідності до законів України, актів

Президента, постанов Верховної Ради, актів Кабінету Міністрів, а також доручень Прем'єр-міністра, що закріплено нормативно [12].

Компетенція міністерств як центральних органів виконавчої влади України розуміється як сукупність повноважень, які вони отримують для здійснення в межах своєї сфери діяльності. Така компетенція містить три ключові складові: предмет відання, відповідні повноваження і виконувані функції.

Міністерства, визначені як суб'єкти спеціальної компетенції, опікуються регулюванням певних аспектів громадських відносин і поділяються на дві групи за характером і обсягом своїх компетенцій:

- міністерства галузевої компетенції, які спеціалізуються на конкретних секторах (наприклад, Міністерство внутрішніх справ, Міністерство науки і освіти);

- міністерства спеціальної або міжгалузевої компетенції, які координують діяльність у перехресних сферах (наприклад, Міністерство аграрної політики та продовольства, Міністерство молоді та спорту України).

Повноваження міністерств визначаються їхніми правами та обов'язками, які юридично закріплені і поширюються на всю територію держави. Під предметом відання міністерства розуміють сферу суспільних відносин, у рамках якої міністерство має повноваження діяти. Наприклад, Міністерство оборони відповідає за сферу суспільних відносин, пов'язаних із забезпеченням національної безпеки в оборонних аспектах у воєнний та мирний час [13]; Міністерство освіти і науки займається відносинами в галузях освіти, науки, науково-технічної та інноваційної діяльності, технологічного трансферу та державного контролю за освітніми установами [14]; Міністерство фінансів відповідає за сферу фінансової, бюджетної та боргової політики, включаючи міжбюджетні відносини і місцеві бюджети, а також за державний пробірний контроль, бухгалтерський облік і аудит, контроль за дотриманням бюджетного законодавства [10]; Міністерство культури курує сфери культури та мистецтв, охорону культурної спадщини,

музейну діяльність, регуляцію вивозу, ввезення і повернення культурних цінностей, державну мовну політику, а також сфери кінематографії, відновлення національної пам'яті, міжнаціональних відносин, релігії і захисту прав національних меншин [11].

З огляду на розгляд функцій як елементу компетенції міністерств, заслуговує на увагу позиція Т.О. Мацелик, яка вважає, що функції міністерств визначають основні напрями їхньої роботи, які формують цільове навантаження та прямо впливають на обсяг і зміст повноважень державної влади, наданих цим міністерствам [15, с. 60]. Є.І. Білокур надає власну класифікацію функцій міністерств, розділяючи їх на соціально-орієнтовані та внутрішньо-орієнтовані [16]. Соціально-орієнтовані функції описують вплив міністерств на суспільні відносини і являють собою основний напрям публічного управління, що реалізує своє призначення через виконання завдань перед суспільством. Внутрішньо-орієнтовані функції міністерств сприяють забезпеченню умов для їх належного функціонування.

Структурними аспектами адміністративно-правового статусу міністерств є процеси їх формування, реорганізації та ліквідації, які здійснюються Кабінетом Міністрів України на основі подання Прем'єр-міністра України. Це включає розгляд завдань уряду та необхідності ефективного здійснення владних повноважень без дублювання функцій.

Міністерства можуть бути створені шляхом створення нового органу або через реорганізацію існуючих центральних органів влади. Міністр, керівник міністерства, зазвичай призначається Верховною Радою України за поданням Прем'єр-міністра, за винятком Міністра оборони та Міністра закордонних справ, які призначаються за спеціальною процедурою на основі подання Президента України [17]. Протягом трьох днів після офіційного призначення міністра Верховною Радою, міністерство реєструється як юридична особа, процедуру якої керує новопризначений міністр.

Ліквідація міністерства може відбуватися через реорганізацію, злиття, приєднання, поділ чи перетворення, або через повну ліквідацію, якщо це

передбачено актом Кабінету Міністрів України. У випадку ліквідації, функції міністерства передаються іншому органу виконавчої влади.

2.2. Центральні органи виконавчої влади зі спеціальним статусом

Центральні органи виконавчої влади зі спеціальним статусом в Україні мають унікальні завдання і повноваження, які встановлені Конституцією та законами країни. Для них можливе введення особливого порядку щодо створення, реорганізації, ліквідації, контролю, звітності, а також призначення та звільнення керівників і вирішення інших важливих питань [18, с. 82]. Їхні правові статуси та взаємини з іншими державними органами регулюються спеціальними законами, що описують їхні повноваження та порядок діяльності.

О.І. Лавренова виділяє декілька ключових особливостей для ЦОВВ зі спеціальним статусом:

- 1) наявність специфічних завдань і функцій;
- 2) особливий порядок прийняття кадрових рішень;
- 3) спеціальні вимоги до членів цих органів;
- 4) гарантії для членів цих органів;
- 5) особливий порядок контролю та підзвітності;
- 6) можливість видавати нормативно-правові акти, хоча за законом центральні органи виконавчої влади мають право на видання лише організаційно-розпорядчих документів [19, с. 116-118].

Наголошується, що хоча Закон України «Про центральні органи виконавчої влади» виокремлює органи зі спеціальним статусом, він не розкриває детально особливості їхнього правового статусу [19, с. 115].

Наразі серед ЦОВВ зі спеціальним статусом існують два агентства - Національне агентство з питань запобігання корупції та Національне

агентство з питань виявлення, розшуку та управління активами, одержаними від корупційних злочинів. Закон «Про центральні органи виконавчої влади» визначає, що якщо ключовими функціями ЦОВВ є управління державними активами, такі органи утворюються як агентства. Ці приклади підкреслюють нечіткість у системі класифікації ЦОВВ та потребу у вдосконаленні їх визначення [20, с. 217].

Оптимізація ЦОВВ зі спеціальним статусом, зокрема через зменшення їх кількості, може допомогти зберегти їх виключну особливість і уникнути розмиття функціональних границь між різними видами ЦОВВ.

Існує пропозиція про розширення категорії центральних органів виконавчої влади зі спеціальним статусом. Вчені вказують, що деякі органи, такі як Національне агентство України з питань державної служби, хоч і не мають спеціального статусу, але через особливості своїх компетенцій та правову природу могли б входити до цієї категорії [21, с. 118]. Вважається, що повноваження цього агентства мають бути відповідними до його ролі в реалізації державної політики, а не включати функції, типові для міністерств, такі як прийняття нормативно-правових актів.

Існують різні точки зору щодо майбутнього центральних органів виконавчої влади зі спеціальним статусом. Деякі науковці пропонують вилучити такі органи з законодавчого переліку та вивести їх із системи виконавчої влади, обмеживши перелік центральних органів влади органами, такими як міністерства, служби, агентства та інспекції [22, с. 6]. Інша пропозиція включає залишення їх у системі ЦОВВ, але з реорганізацією та підпорядкуванням відповідним міністрам. Була також озвучена думка В.Б. Авер'янова про перетворення ЦОВВ зі спеціальним статусом у окремий вид органів виконавчої влади, але не зараховувати їх до категорії «центральных», а вважати «спеціальними органами виконавчої влади». Такий підхід міг би бути ефективним рішенням проблеми [23, с. 19–21].

У зв'язку з тим, що Закон України «Про центральні органи виконавчої влади» надає Кабінету Міністрів України можливість формувати ЦОВВ зі

спеціальним статусом, важливо, що їх створення повинно відбуватися тільки в обмежених і виправданих обставинах. ЦОВВ зі спеціальним статусом поділяють на дві категорії:

1) ті, що передбачені Конституцією України, такі як Антимонопольний комітет України, Фонд державного майна України, Державний комітет телебачення і радіомовлення України;

2) ті, що можуть бути створені КМУ на основі спеціальних потреб [19, с. 116].

Також існує категорія незалежних регуляторів, до якої належать національні комісії, регулюючі сфери природних монополій та фондовий ринок, наприклад, Національна комісія, що здійснює державне регулювання у сферах зв'язку та інформатизації, Національна комісія з цінних паперів та фондового ринку та Національна комісія, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг. Антимонопольний комітет України є прикладом органу з першої групи, який визнаний як незалежний регулятор [21, с. 36].

Щодо другої групи, вона охоплює ЦОВВ зі спеціальним статусом, які також мають ролі «незалежних регуляторів». Приміром, Національна комісія, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг, водночас належить до обох категорій ЦОВВ. Останнім часом такі національні комісії були реінтегровані до системи виконавчої влади. Рішення про їх повернення обумовлене тим, що Конституційний Суд України встановив, що створення постійно діючих незалежних державних колегіальних органів, які не підпорядковуються КМУ та не входять до системи виконавчої влади, суперечить Конституції України.

Також важливо, що хоча ЦОВВ зі спеціальним статусом відзначені окремою статтею у Законі України «Про центральні органи виконавчої влади», комісії включені до переліку інших ЦОВВ без чіткого правового визначення їхніх характеристик та особливостей, на відміну від служб, агентств і інспекцій, правові статуси яких докладно визначені у цьому законі.

З рішенням Конституційного Суду України виникли нові дискусії щодо включення національних комісій до складу центральних органів виконавчої влади (ЦОВВ). Деякі науковці підтримують думку, що комісії з регулювання природних монополій мають належати до ЦОВВ, оскільки у більшості країн вони вже є частиною виконавчої влади [24, с. 89]. В.Л. Федоренко акцентує на необхідності вдосконалення центральної ланки виконавчої влади та законодавчого закріплення особливого правового статусу та функцій цих комісій [24, с. 92]. Було також запропоновано віднести регуляторні органи до окремої категорії в системі державного управління, присвоївши їм спеціальний статус і визначивши порядок їх формування у законодавстві [25, с. 17]. Протилежний підхід виходить із обґрунтування того, що національні комісії як «незалежні регулятори» не повинні бути частиною ЦОВВ через їхній особливий правовий статус, який унеможлиблює їх зарахування до органів, що здійснюють державну політику, на відміну від служб, агентств, та інспекцій. Основна мета створення незалежних регуляторів полягала в мінімізації урядового впливу на ринки з природними монополіями [23, с. 19–21].

Згідно з проєктом Концепції реформування публічної адміністрації, розробленим Міністерством економіки України у 2010 році, ключовою метою реформи «незалежних регуляторів» було забезпечення збалансованого представлення інтересів споживачів, монопольних компаній та держави у процесі прийняття регуляторних рішень через:

- 1) забезпечення споживачів якісними товарами та послугами за справедливими цінами;
- 2) зменшення впливу монополістів на державну політику;
- 3) створення умов для сталого розвитку державних монопольних компаній;
- 4) недопущення вирішення соціальних проблем за рахунок окремих груп споживачів.

Проект Концепції також передбачав визнання «незалежних регуляторів» як окремого виду органів виконавчої влади, із визначенням їхньої компетенції у таких галузях як енергетика, транспорт, зв'язок, та житлово-комунальне господарство.

Національні комісії з регулювання природних монополій у сучасних наукових роботах класифікуються як «атипові» елементи публічного адміністрування, на противагу Кабінету Міністрів, центральним органам виконавчої влади та місцевим державним адміністраціям, які вважаються типовими учасниками цієї системи [26, с. 4].

На наш погляд, національні комісії не повинні входити до складу системи центральних органів виконавчої влади. Проте, така зміна потребує конституційних реформ та вилучення цих органів із дії Закону України «Про центральні органи виконавчої влади». У рамках законодавчого розвитку, національні комісії можуть бути розглянуті як окрема, третя група ЦОВВ зі спеціальним статусом, додатково до вже визначених у наукових дослідженнях категорій таких органів.

2.3. Служба як вид центрального органу виконавчої влади

Згідно із ключовими положеннями Закону України «Про центральні органи виконавчої влади», структуру ЦОВВ становлять міністерства та інші центральні органи, які є юридичними особами публічного права (ст. 4) і чий повноваження розповсюджуються на всю територію України відповідно до ст. 1. Відповідно до пункту 2 статті 17 цього ж закону, ЦОВВ, чия діяльність зосереджена на оперативно-розшукових заходах та досудовому розслідуванні, формуються як бюро. Якщо ж основна діяльність зосереджена на управлінні державним майном, такі органи стають агентствами, а ті, що забезпечують дотримання законодавства – інспекціями [7]. Органи, що надають

адміністративні послуги, називаються службами. Відповідно до останніх змін до базового закону в 2019 і 2021 роках (ч. 1 ст. 16), категорія «інші ЦОВВ» була розширена, доповнивши існуючі п'ять видів органів ще двома: бюро та комісіями, що підкреслює відносну умовність такого розмежування сьогодні.

У законі не зазначено повноважень або конкретних функцій для більшості центральних органів виконавчої влади, окрім їх задекларованої сутності. Навіть функції комісій не передбачено. Замість цього, статтею 17 визначені завдання ЦОВВ, такі як надання адміністративних послуг, здійснення державного нагляду, управління державною власністю, внесення пропозицій щодо державної політики та інші, виконання яких належить до відповідних структур [27, с. 187].

Згідно з постановою Кабінету Міністрів України «Про оптимізацію системи центральних органів виконавчої влади» визначено 26 служб як один із видів ЦОВВ [28]. На офіційному урядовому порталі [28] наведено 24 служби як вид ЦОВВ, а також дві установи: Адміністрація державної прикордонної служби України, віднесена до «інших ЦОВВ», та Адміністрація державної служби спеціального зв'язку та захисту інформації України, яка іменується як «ЦОВВ зі спеціальним статусом». Ця різноманітність викликає питання.

Законодавство чітко визначає, що система центральних органів виконавчої влади класифікується на основі функціонального критерію, де інституції, основні функції яких полягають у наданні адміністративних послуг, утворюються як служби. Це визначення, закріплене у Законі України «Про центральні органи виконавчої влади» і застосовуване з 2010 року, визначає їхню роль і формування. Відповідно до теоретичних і прикладних досліджень терміну «служба», під цією назвою діє інституція, створена для надання адміністративних послуг фізичним та юридичним особам.

Однак наявність центральних органів виконавчої влади з назвою «державна служба», які фактично не мають статусу служб у сенсі базового законодавства, таких як Адміністрація державної прикордонної служби

України та Адміністрація державної служби спеціального зв'язку та захисту інформації України, створює дисонанс у організаційно-правовій та структурно-функціональній складових системи ЦОВВ.

Адміністративна правосуб'єктність ЦОВВ виникає з двох основних чинників: рішення уповноваженого органу про створення такого органу та його державна реєстрація. Наприклад, Державна служба фінансового моніторингу України (Держфінмоніторинг) була утворена реорганізацією Державного комітету фінансового моніторингу на підставі указу Президента України про оптимізацію системи центральних органів виконавчої влади [29]. Діяльність Держфінмоніторингу координується Міністерством фінансів України і регулюється рядом нормативно-правових актів, серед яких Закон України «Про запобігання та протидію легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом, фінансуванню тероризму та фінансуванню розповсюдження зброї масового знищення» [30], прийнятий у 2019 році як заміна застарілого закону 2014 року.

За діючим законодавством України Держфінмоніторинг класифікується як ЦОВВ типу «служба», і його головною місією в системі публічного адміністрування є боротьба з легалізацією доходів, отриманих злочинним шляхом, та фінансуванням тероризму. Згідно з частиною 16 статті 1 [30], діяльність Держфінмоніторингу полягає в зборі, обробці та аналізі інформації про фінансові операції від суб'єктів первинного та державного фінансового моніторингу, від відповідних органів іноземних держав, а також іншій інформації, що може вказувати на фінансування злочинної діяльності, тероризму, поширення зброї масового знищення або інших незаконних фінансових операцій, а також на заходи з перевірки такої інформації відповідно до українського законодавства. Таке визначення може викликати питання щодо відповідності Держфінмоніторингу категорії служб, адже здається, що воно не включає надання адміністративних послуг фізичним та юридичним особам, зазначених у ч. 1 ст. 16 [7]. Для підтвердження або

спростування цього припущення було проаналізовано завдання, викладені у вказаному базовому законі [30] та відповідному Положенні [31].

Відповідно до частини 2 статті 25 основного закону у діючій редакції, Державному фінансовому моніторингу призначено 17 конкретних завдань. Здійснений аналіз вказує на те, що більшість цих завдань, а саме 4, спрямовані на виконання організаційних, регуляторних і контрольно-наглядових функцій, 3 - на аналітично-інформаційні, і лише 2 (15 і 16) - на надання адміністративних послуг юридичним особам.

Відповідно до чинної редакції Закону Про запобігання та протидію легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом, фінансуванню тероризму та фінансуванню розповсюдження зброї масового знищення та відповідного Положення про Державну службу фінансового моніторингу України, державному фінансовому моніторингу призначено 22 завдання, розгляд яких свідчить про можливість їх поділу на відповідні групи функцій управління. З цього випливає, що більшість функцій та завдань, які виконує Державний фінансовий моніторинг, стосуються організаційних (6) та аналітично-інформаційних функцій (7); контрольно-наглядових, регуляторних та надання адміністративних послуг - по 3.

Тому, твердження, що більшість завдань, покладених на цей орган державної влади, полягає в наданні адміністративних послуг, не відповідає закону, а саме статті 17 [7]. На підставі проведеного аналізу підтверджується гіпотеза про те, що не зовсім законно, керуючись нормами Закону України «Про центральні органи виконавчої влади», Державний фінансовий моніторинг віднести до такого виду ЦОВВ як «служба».

Проведемо аналіз завдань, що визначені для новоствореної Державної служби захисту критичної інфраструктури та забезпечення національної системи стійкості України (далі - ДЗКІ) [32]. Цей орган, утворений урядом у 2022 році, є ключовим у системі ЦОВВ і відповідає за формування та реалізацію державної політики в сфері захисту критичної інфраструктури та стійкості національних систем, координуючи дії міністерств і операторів

критичної інфраструктури у цих напрямках. Згідно з пунктом 4 Положення [32], ДЗКІ виконує 30 завдань, які ми категоризуємо на організаційні (19), аналітично-інформаційні (8), контрольні (2) та адміністративні послуги (1).

З цього аналізу завдань випливає, що незважаючи на свою назву, ДЗКІ не діє як типовий надавач адміністративних послуг, а більше як регуляторний орган з особливими функціями. Така специфіка його статусу підтверджена пунктом 1 відповідної постанови уряду, де зазначено, що ДЗКІ вважається ЦОВВ зі спеціальним статусом і його діяльність регулюється та координується Кабінетом Міністрів України. Отже, незважаючи на те, що в назві інституції присутнє слово «служба», ДЗКІ класифікується не як звичайна державна служба, а як ЦОВВ зі спеціальним статусом.

Наразі Державна служба зайнятості (далі – ДСЗ), яка раніше відома як Державна служба зайнятості України, має особливий статус, зазначений у розділі 2 Положення [33]. Згідно з цим документом, ДСЗ відповідає за виконання завдань у сферах зайнятості населення, трудової міграції, та соціального захисту від безробіття, включаючи обов’язки виконавчої дирекції Фонду. Основною діяльністю ДСЗ є надання адміністративних послуг громадянам, що включає допомогу в пошуку роботи та організації підприємницької діяльності, а також роботодавцям – у підборі працівників і наданні консультацій.

Незважаючи на назву, яка асоціювалася з ЦОВВ до реформи, зараз ДСЗ є централізованою системою державних установ, керованих і координованих Міністерством економіки України, як зазначено в Положенні [33]. Ці установи мають статус юридичних осіб публічного права (п. 6 розділу 1 Положення), а діяльність співробітників ДСЗ регулюється Кодексом законів про працю України, а не Законом України «Про державну службу».

Таким чином, сучасне законодавче регулювання «служб» як однієї з форм організації ЦОВВ демонструє ряд недоліків: воно є не послідовним, часто невиразним, іноді навіть непридатним або складним для осмислення та інтерпретації самого поняття. Крім того, у пункті 2 статті 17 Закону України

«Про центральні органи виконавчої влади» пропонується додати до терміну «інші ЦОВВ» слово «державні», що забезпечило б ясність їхнього правового статусу відмінно від приватних структур, особливо зважаючи на те, що в назвах цих інституцій зазвичай присутнє таке формулювання: «державна служба», «державне агентство».

2.4. Центральні органи виконавчої влади, утворені як інспекції

Термін «інспекція» часто вживається у філологічній літературі із значеннями: контроль за дотриманням правил різними організаціями та установами; орган чи структурний підрозділ, який проводить такий контроль. У правовій науці цей термін використовується для опису: форми нагляду (змістом є інспектування); певної державної функції; установи, відповідальної за виконання цієї функції [1, с. 23-28].

В рамках нашого дослідження нас цікавить обґрунтування використання терміна «інспекція» для позначення центрального органу виконавчої влади, який займається виконанням функцій контролю та нагляду за дотриманням законодавства державними та місцевими органами влади, їхніми службовцями, а також юридичними та фізичними особами, згідно з частиною 2 статті 17 Закону України «Про центральні органи виконавчої влади» [7]. На сьогодні функціонують чотири таких центральні органи, створені у формі інспекцій: Державна інспекція архітектури та містобудування України, Державна інспекція ядерного регулювання України, Державна інспекція енергетичного нагляду України та Державна екологічна інспекція України [35].

Елементи адміністративно-правового статусу зазначених центральних органів виконавчої влади мають різноманітне змістове наповнення. Зокрема, у сфері підпорядкування та координації відбувається підлеглість:

1. Діяльність Державної інспекції архітектури та містобудування України спрямована та координується через Кабінет Міністрів України за участю Міністра розвитку громад та територій [36].

2. Діяльність Державної інспекції ядерного регулювання України спрямовується і координується через Кабінет Міністрів України [37].

Щодо компетенції, вона розрізняється залежно від сфери відання, в рамках якої мають виконуватися контрольно-наглядові повноваження:

- управління суспільними відносинами в області архітектури та містобудування;
- управління суспільними відносинами у сфері ядерної безпеки;
- управління суспільними відносинами у сфері екологічної безпеки;
- управління суспільними відносинами у сфері енергетичного нагляду.

Незважаючи на зазначені відмінності, центральні органи виконавчої влади, які організовані у формі інспекцій, мають декілька спільних характеристик: їхнє включення до однієї категорії центральних органів виконавчої влади; схоже функціональне призначення.

Ці органи спеціалізуються на визначених функціях, які визначають їх основні напрямки діяльності, мету, обсяг та зміст наданих державних повноважень, що пов'язані із контрольними та наглядовими функціями, які є основними для інспекцій. Втім, існує ряд наукових дискусій щодо можливості та доцільності наділення інспекцій додатковими функціями, зокрема, можливості поєднання в одному органі функцій контролю, управління державними об'єктами та надання адміністративних послуг. Часто ці додаткові функції вважаються негармонійними з основними, хоча їх абсолютне розділення може виявитися штучним і неефективним, адже вони включають надання адміністративних послуг, управління об'єктами державної власності та участь у формуванні галузевої політики. Цікаво, що згідно з ч. 2 ст. 17 Закону «Про центральні органи виконавчої влади», назви ЦОВВ розмежовуються не за принципом виключності функцій, а згідно з

їхньою переважністю, залишаючи простір для інших видів діяльності [34, с. 62].

Кожна інспекція, як центральний орган виконавчої влади, втілює в життя державну політику у відповідній сфері публічного управління на всій території України. Ці органи відповідають за керування певними секторами, за їхній стан та розвиток перед Кабінетом Міністрів та Верховною Радою України. Інспекції в своїй діяльності керуються як загальними, так і спеціальними нормативно-правовими актами. Загальні акти включають документи, що регулюють роботу всіх центральних органів виконавчої влади, такі як Конституція України та Закон України «Про центральні органи виконавчої влади». Спеціальні акти містять регуляції, які стосуються конкретної інспекції, наприклад, Постанови Кабінету Міністрів України, що визначають роботу органів архітектурно-будівельного контролю [36], або «Положення про Державну інспекцію ядерного регулювання України» [37].

Інспекції, які є частиною центральних органів виконавчої влади, мають правомочності, що діють на території всієї держави. Їх створення, реорганізація або ліквідація відбувається Кабінетом Міністрів України за пропозицією Прем'єр-міністра, відповідно до завдань, поставлених перед Кабінетом Міністрів, та з метою забезпечення ефективності виконання повноважень і уникнення дублювання функцій між різними органами.

Центральні органи виконавчої влади можуть бути створені одним із двох способів: шляхом формування нового органу або через реорганізацію існуючих органів, що може включати злиття, поділ або перетворення.

Центральні органи виконавчої влади, які утворені як інспекції в системі публічної адміністрації, виконують ключові ролі в регулюванні соціальних відносин через визначені методи та інструменти впливу. Вони, як суб'єкти публічного адміністрування [38, с. 23], здійснюють функції, які переважно націлені на контроль та нагляд, спрямовані на захист публічного інтересу. З організаційного погляду, ці органи представляють державні структури, які забезпечують виконання державної влади. Основні ознаки, що

характеризують центральні органи виконавчої влади, які створені як інспекції в рамках системи суб'єктів публічної адміністрації, можна сформулювати наступним чином:

1. Вони не знаходяться у ієрархічній залежності від інших елементів системи публічної адміністрації, таких як органи місцевого самоврядування, суб'єкти делегованих повноважень та інші.

2. Метою їх діяльності є забезпечення не приватних інтересів, а громадських.

3. Вони мають повноваження з виконання контролюючо-наглядових функцій щодо регулювання відповідних суспільних відносин.

4. Діють вони на основі визначених нормативами способів впливу: правових, політичних, економічних, соціальних, використовуючи для цього різноманітні методи, такі як правове регулювання, узгодження, переконання, стимулювання, примус тощо.

5. Правовими формами їх діяльності є прийняття нормативно-правових актів, адміністративних актів та укладення адміністративних договорів.

ВИСНОВОК

Отже, центральні органи виконавчої влади в Україні відіграють ключову роль у реалізації державних функцій у різноманітних секторах. Ці органи, забезпечуючи державне управління економікою, культурою, соціальною сферою та іншими напрямками, виконують завдання від імені держави і мають чітко визначені правові повноваження. Їх діяльність спрямована на досягнення поставлених перед ними цілей і задач. Центральні органи виконавчої влади мають комплексне завдання не тільки в адмініструванні відповідних секторів, але й у забезпеченні розвитку та впровадженні політик, що відповідають суспільним інтересам. Вони виступають як суб'єкти державного управління, які мають обов'язки і права, визначені адміністративно-правовими нормами, і відповідають за їх ефективне виконання перед вищими органами державної влади, зокрема Кабінетом Міністрів та Верховною Радою України.

Під час аналізу нормативно-правових основ діяльності центральних органів виконавчої влади виявлено, що їх правову основу складає складна система законодавчих актів, зокрема Конституція України та Закон України «Про центральні органи виконавчої влади». Зазначені документи визначають організаційно-правові засади функціонування цих органів. При цьому, існує проблема відсутності чітких критеріїв та правового статусу для центральних органів виконавчої влади зі спеціальним статусом, а також відсутності визначення критеріїв їх віднесення до цієї категорії. Таким чином, правове регулювання діяльності цих органів потребує подальшої уваги та вдосконалення для забезпечення їх ефективного функціонування в умовах сучасного управління.

Міністерства є ключовими структурами у державному управлінні, відповідальними за формування та реалізацію державної політики у специфічних сферах, згідно з завданнями, визначеними Конституцією та законодавством України. Їхня діяльність регулюється як загальними, так і

спеціальними нормативними актами, що забезпечують їхнє функціонування в рамках визначених повноважень.

Ключові аспекти адміністративно-правового статусу міністерств включають забезпечення публічного адміністрування та виконання спеціалізованих функцій, таких як фінансова політика, оборонні заходи, культурний розвиток тощо, що має забезпечувати виконання конкретних цілей у відповідних сферах державного управління. Міністерства утворюються, реорганізуються, або ліквідуються за рішенням Кабінету Міністрів України, що дає змогу адаптуватися до змін у державних потребах та політиці

Центральні органи виконавчої влади зі спеціальним статусом в Україні представляють собою унікальні державні структури з визначеними Конституцією та спеціальними законами завданнями і повноваженнями. Ці органи мають особливості у формуванні, управлінні, реорганізації, контролі та звітності, які відрізняють їх від інших установ виконавчої влади. Вони також можуть мати спеціальні права на призначення та звільнення своїх керівників, що підкреслює їх важливість у державному управлінні.

Ключові особливості цих органів включають наявність специфічних завдань і функцій, особливий порядок кадрових рішень, спеціальні вимоги до членів, гарантії для членів органів, а також особливий порядок підконтрольності та підзвітності. Це дозволяє їм ефективно реагувати на складні виклики сучасного управління та впливати на важливі сфери суспільного життя.

Служби, в контексті законодавства України про центральні органи виконавчої влади, є одним із основних типів таких органів, створених для надання адміністративних послуг фізичним і юридичним особам. Згідно з останніми змінами до профільного закону, вони є юридичними особами публічного права із широкими повноваженнями на території України. Проте, організаційно-правові та структурно-функціональні складові цих органів не завжди чітко відображають їхні назви, особливо в контексті їх статусу і

повноважень. Державні органи, такі як Державна служба фінансового моніторингу або Державна служба зайнятості, мають особливий статус і функції, що не завжди відповідають звичайному наданню адміністративних послуг. Це породжує певну невизначеність і неузгодженість в інтерпретації і застосуванні законодавства. Важливо також зазначити, що сучасне законодавство часто виявляється недостатньо послідовним або навіть непридатним для чіткого визначення функцій та структури таких органів, що вимагає подальших законодавчих уточнень та реформ.

Центральні органи виконавчої влади, організовані у формі інспекцій, виконують важливу роль у контрольно-наглядовій діяльності в Україні, забезпечуючи дотримання законодавства у різних галузях, таких як містобудування, ядерна безпека, енергетичний нагляд, та екологічна безпека. Ці органи, створені згідно з ч. 2 статті 17 Закону України «Про центральні органи виконавчої влади», мають чітко визначену компетенцію і підпорядкованість на вищому рівні, зокрема Кабінету Міністрів України.

Хоча інспекції мають спільну функцію контролю та нагляду, їхня специфікація та області компетенції відрізняються, що дозволяє ефективно регулювати різноманітні аспекти суспільного життя. Це підкреслює важливість інспекцій у забезпеченні державного управління та контролю на високому рівні, і їхню роль у реалізації державної політики в сферах відповідальності. Водночас, є наукові дискусії стосовно доцільності наділення інспекцій додатковими функціями, які можуть включати управління державними об'єктами та надання адміністративних послуг. Це викликає потребу в подальшому аналізі та можливій реформі таких центральних органів виконавчої влади для забезпечення їхньої оптимальної функціональності та ефективності в контексті змінюваних умов та викликів сучасності.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Державне управління: підручник: у 2 т. / Нац. акад. держ. упр. при Президентіві України; ред. кол.: Ю. В. Ковбасюк (голова), К. О. Ващенко (заст. голови), Ю. П. Сурмін (заст. голови) [та ін.]. К.; Дніпропетровськ: НАДУ, 2012. Т. 1. 564 с.
2. Папуша В.С. Виконавча влада: місце та роль в системі державної влади. *Державне управління: удосконалення та розвиток* № 12, 2015. URL: <http://www.dy.nauka.com.ua/?op=1&z=936> (дата звернення: 13.04.2024)
3. Журавльов Д.В. Поняття та загальна характеристика центральних органів виконавчої влади України. *Право і суспільство* № 1 / 2012. С. 75-79.
4. Журавльов Д. В. Поняття і загальна характеристика центральних органів виконавчої влади України. *Публічне право*. 2013. № 3 (11). С. 62-67.
5. Міхровська М.С. Принципи організації та діяльності органів виконавчої влади як інструмент становлення сервісної держави. *Адміністративне право і процес*. № 2(12). 2015. С. 55-62.
6. Конституція України від 28.06.1996 № 254к/96-ВР. *Відомості Верховної Ради України (ВВР)*, 1996, № 30, ст. 141
7. Про центральні органи виконавчої влади: Закон України від 17.03.2011 № 3166-VI. *Відомості Верховної Ради України (ВВР)*, 2011, № 38, ст.385
8. Совгиря О. Закон України «Про центральні органи виконавчої влади: перспективи вдосконалення змісту». *Юридичний вісник України*. 2011. № 17(825).
9. Кодекс адміністративного судочинства України від 06.07.2005 № 2747-IV. *Відомості Верховної Ради України (ВВР)*, 2005, № 35-36, № 37, ст.446
10. Про затвердження Положення Міністерство фінансів України: Постанова КМУ від 20 серпня 2014 р. No 375. URL:

<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/375-2014-%D0%BF#Text> (дата звернення: 16.04.2024)

11. Про затвердження Положення Міністерство культури України: Постанова КМУ від 03 вересня 2014 р. No 495. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/495-2014-%D0%BF#Text> (дата звернення: 16.04.2024)

12. Про затвердження Методики проведення оцінки ефективності здійснення органами виконавчої влади контролю за виконанням завдань, визначених законами України, актами Президента України, постановами Верховної Ради України, прийнятими відповідно до Конституції та законів України, актами Кабінету Міністрів України, дорученнями Прем'єр-міністра України: Постанова КМУ від 18 травня 2011 р. No 522. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/522-2011-%D0%BF#Text> (дата звернення: 18.04.2024)

13. Про затвердження Положення про Міністерство оборони України: Постанова КМУ від 26 листопада 2014 р. No 671. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/671-2014-%D0%BF> (дата звернення: 18.04.2024)

14. Про затвердження Положення про Міністерство освіти і науки України: Постанова КМУ від 16 жовтня 2014 р. No 630. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/630-2014-%D0%BF#Text> (дата звернення: 19.04.2024)

15. Мацелик Т.О. Функції органів виконавчої влади: окремі питання. *Науковий вісник КНУВС*. 2010. No 1. С. 54–61.

16. Білокур Є.І. Функції державного управління: поняття, особливості, правове регулювання: дис. ... канд. юрид. наук: 12.00.07. Одеса, 2015. 194 с.

17. Про Кабінет Міністрів України: Закон України від 27 лютого 2014 р. No 794-VII. *Відомості Верховної Ради (ВВР)*, 2014, № 13, ст.222

18. Авер'янов В.Б. Органи виконавчої влади та їх класифікація. Державне управління: проблеми адміністративно-правової теорії та практики: монографія. Київ, 2003. 384 с.

19. Лавренова О.І. Центральні органи виконавчої влади зі спеціальним статусом. *Підприємництво, господарство і право*. 2016. № 8. С. 115–119.

20. Людькова І.І. Шляхи оптимізації ЦОВВ зі спеціальним статусом в контексті проведення адміністративної реформи. *Вісник Харківського національного університету ім. В.Н. Каразіна*. Серія «Право». 2016. Випуск 22. С. 216–218.

21. Ващенко Ю.В. До питання про місце в системі органів державної влади України Антимонопольного комітету України, Фонду державного майна України, Державного комітету телебачення і радіомовлення України. *Адміністративне право і процес*. 2014. № 4 (10). С. 31–41.

22. Бараненко Д.В. Адміністративно-правові засади оптимізації системи та діяльності центральних органів виконавчої влади: автореф. дис. ... докт. юрид. наук: 12.00.07. Дніпро, 2021. 29 с.

23. Дерещ В.А. Основні напрями удосконалення системи органів виконавчої влади. *Напрямки реформування публічного та приватного права в Україні*: матеріали міжнар. наук.-практ. конф., м. Запоріжжя, 26 березня 2021 р. Запоріжжя, 2021. С. 19–21.

24. Федоренко В.Л. Національні комісії з регулювання природних монополій у системі центральних органів виконавчої влади: проблеми нормопроєктного та управлінського забезпечення. *Вісник Національної академії державного управління при Президентові України*. 2010. № 3. С. 85–94.

25. Білокур Є.І. Функції державного управління: поняття, особливості, правове регулювання: автореф. дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.07. Одеса, 2015. 23 с.

26. Терещук В.В. Правовий статус суб'єктів публічного адміністрування: автореф. дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.07. Тернопіль, 2020. 20 с.

27. Іськів І. З. Служба як вид центрального органу виконавчої влади: осмислення статусної специфіки. *Право та державне управління*. 2022 р., No 4. С. 185-192.

28. Урядовий портал: єдиний веб-портал органів виконавчої влади України. URL: <https://www.kmu.gov.ua/catalog> (дата звернення: 23.04.2024)

29. Про оптимізацію системи центральних органів виконавчої влади: Указ Президента України від 09.12.2010 р. No 1085/2010. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1085/2010#Text> (дата звернення: 25.04.2024)

30. Про запобігання та протидію легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом, фінансуванню тероризму та фінансуванню розповсюдження зброї масового знищення: Закон України від 06.12.2019 р. No 361-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1085/2010#Text> (дата звернення: 25.04.2024)

31. Про затвердження Положення про Державну службу фінансового моніторингу України: Постанова Кабінету Міністрів України від 29.07.2015 р. No 537. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/537-2015-%D0%BF#Text> (дата звернення: 25.04.2024)

32. Про утворення Державної служби захисту критичної інфраструктури та забезпечення національної системи стійкості України: Постанова Кабінету Міністрів України від 12.07.2022 р. No 787. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/787-2022-%D0%BF#Text> (не набрав чинності) (дата звернення: 27.04.2024)

33. Положення про Державну службу зайнятості: Наказ Міністерства розвитку, економіки, торгівлі та сільського господарства України від 16.12.2020 р. No 2663. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1305-20#Text> (дата звернення: 27.04.2024)

34. Хамходера О.П. Адміністративно-правовий статус інспекції як центрального органу виконавчої влади: дис. ... кандидата юрид. наук. Одеса, 2014. 269 с.

35. Про оптимізацію системи центральних органів виконавчої влади: Постанова Кабінету Міністрів України від 10.09.2014 р. No 442-2014-п. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/442-2014-%D0%BF#Text> (дата звернення: 29.04.2024)

36. Деякі питання функціонування органів архітектурно-будівельного контролю та нагляду: Постанова Кабінету Міністрів України від 23.12.2020 р. No 1340. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1340-2020-%D0%BF#Text> (дата звернення: 01.05.2024)

37. Положення про Державну інспекцію ядерного регулювання України Постанова Кабінету Міністрів України від 20.08.2014р. No363. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/363-2014-%D0%BF#Text> (дата звернення: 01.05.2024)

38. Адміністративне право України. Повний курс: підручник /Галуцько В., Діхтієвський П., Кузьменко О., Стеценко С. та ін. Херсон: ОЛДІ-ПЛЮС, 2018. 446 с.